

CYETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti

vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

VSEBINA 9. ZVEZKA.

Petindvajseto leto papeštva Leona XIII.	257.
Mesec oktober. Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.	
Eden in dvajseti dan. Kako je sv. Frančišek samoto in molčečnost ljubil	258.
Čednosti bl. Marije Krescencije Kaufbajrenske.	
IX. pogl. Njena dušna moč in njena ljubezen do križa . . .	263.
X. pogl. Krescencije v zatajevanju in pokori s Kristu- som križana	267.
Prava podoba Kristusova	270.
O spovedi iz pobožnosti (Dalje).	275.
Brat Julijan iz Spire. Njegova dela. 1. Oficij sv. Frančiška. (Dalje) .	277.
P. Hartmana oratorij „Sv. Frančišek“	281.
Življenje sv. očeta Frančiška, sestavljeno v 13. stoletju (Dalje.) .	283.
Priporočilo v molitev	285.
Zahvala za vslišano molitev	287.
Našim dopisnikom.	288.

V GORICI
Hilarijanska tiskarna
1902.

Knjižne novosti.

Uvod v biblijske zgodbe nove zaveze. Spisal Dr. Jožef Léšar, profesor bogoslovja, knezo-škofijski konzistorijalni svétnik itd. Ponatis iz „Voditelja“. V Mariboru, 1902. Založilo uredništvo „Voditelja“. — Cena 3 K. — Veselo je, da se morejo tudi taka učena dela po „Voditelju“ ko posebne knjige spraviti na svitlo; da bi se le tudi pridno brale in kupovale, študirale!

A. Janežičeva Slovenska slovnica. Osmá predelana izdaja. (Dalje).

V besedah na -tel- je torej, kaker smo videli, etimologično toliko opravičen *l*, koliker *l'*. Ne tajimo pa, da imamo tudi primere, kjer je *l* gotovo pozneje nastal iz prvotnega *l'*, ne da bi vedeli iz kakega vzroka. Omenil sem že ribn. *priboľšati* za *priboľjšati*. Tu še nekoliko drugih primerov. Prekmurci govoré zdaj *krao* za *kralj*, na Štajerskem se sliši *hméw* za *hmelj*, na Gorenjskem *žnabew* (Paglovec piše „*shnabou*“) za *žnabelj*, *žébw* za *žrèbelj*. Hervatje imajo zraven *ždralj* tudi *ždralin* *ždrao*, zraven *žmulj* tudi *žmulin* *žmuo*. Etimologija poslednje besede ni znana, pač pa prejšnje; *ždralj* je iz *žravlj* in to iz *žravlj*, kar je dalo pri nas po preskoku omehčanja *žerjav*. V *ždralj* je torej *lj* tako opravičen, kaker n. pr. v našem *mravlja* iz *mravja*; zakaj se je spremenil v *l* in dalje v *o*, ne vemo, morda vsled sprijetja s prvotno spred stoječim *v*.

Ali tudi nasprotno se more zgoditi, da se namreč prvotno terd *l* nadomesti z *lj*. Miklošič sodi tako o *lj* pred končnico -ka v hervaških besedah kaker *kazaljka*, *mahaljka* itd. On celo misli, da bi vtegnil biti v teh primerih *lj* iz *v*: *kazaljka* iz *kaza-v-čka*. Vgl. Gr. II. 269 id. *) Primeri hrv. *valj*, *Ackerwalze*, in naše *va'lj*; hrv. *mljak*, srb. *mlak*, kraško *mljačven* in naše navadno *mlačen*; navadno *plajhati* (Plet.) in ribn. *plja'jhati* (pa: *opla'hniti*.) Za stslav. *postilati*, *posylati* imamo mi: *postiljati*, *pošiljati*, pač po analogiji sedanjika: *posteljem*, *pošljem*. — Semtertja se bere napak *vesljati* nam. *veslati*, *zavozljati* nam. *zavozlati*, po analogiji primerov kaker: *dergljati*, *smehljati* itd. Napak je tudi *zeljni*, *zeljnik*, *zeljnica*, *zeljnate glave*, kaker se je ni davno bralo po časopisih; prav: *zélni*, *zélnik*, *zeľnica*, *zéľne glavé*, vse to je namreč neposredno iz *zéľ*, ne iz *zéľje*.

Težje vprašanje je, kedaj imamo pisati *l*, kedaj *v* v pridevniki na -*лъ* in iz njih izvedenih samostavnikih na -*икъ* in -*ica*. Vže berž o tej besedi „samostavnik“ naši jezikoslovci niso edini. Pletersnik in Levec hočeta *samo stalnik*, Perušek, če ga ni še preučil dr. Plešič, *samo stavnik*. Jaz mislim, da ta beseda

*) Meni se zdi najverjetniše, da so hrv. besede na -*aljka* iz besed na -*lo* (dlo) in da je torej *lj* iz *l* po vplivu naslednjega *k*. Da more *k* neke soglasnike pred seboj omehčati, za to imamo več primerov: *crnjka*, *fusca*; *unjka* iz *humka*, *umilaneus*; *majka* iz **matka*; *brajko* iz **bratko*; *debeljko*, *Dickbauch*; *zatiljak*, -*ljka*, naše *zatilnik*. Sem grede tudi deminutiva na -*ljak*, -*ljka*, kaker *brežuljak* itd. — Po teh zgledih bi smeli po pravici pisati tudi pri nas n. pr. *Veseljko*; *voljek*, *voljka*; *majka* (majhina krava, krava sploh, otročja bes. v Ribn.); ne pa menda z Levcem in Peteršnikom: *sesaljka*, temuč ali *sesalka* (orodje) ali *sesavka* (živa stvar) z enako izreko v obeh primerih.

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XIX. tečaj.

— ❀ V Gorici 1902 ❀ —

9. zvezek.

Petindvajseto leto papeštva Leona XIII.

je nastopilo 20. dan preteklega meseca februarija. Ves katoliški svet hoče to spominsko leto obhajati s posebnimi slovesnostmi v čast tako modrega in po pravici ljubljenega papeža. Tudi naši slovenski cerkveni poglavarji so vže naročili, kako naj se to pri nas zgodi. Njih dotične določbe so se po cerkvah naznanile in so torej znane že tudi našim bravcem; prekasno bi bilo tukaj jih navajati. Le nekatere naredbe milostivega kneza škofa ljubljanskega, ki se posebej tičejo tretjerednikov, naj stoje, ko za nas posebno važne, po besedi tudi v našem listu, in priporočamo, da bi se ravnali po njih ne le na Kranjskem, temuč tudi drugod po po našem Slovenskem. Te so :

„Vsi tretjeredniki se pozivljejo na poseben prispevek za lateransko baziliko v Rimu, katera je stolna cerkev sv. Očeta in mati vseh cerkva katoliškega sveta. Potrebuje namreč še posebnih popravkov na stropu; za to naj bi darovali tretjeredniki, ki ljubijo lepoto hiše Gospodove, in ker je ravno to cerkev papež

Inocencij III. v prikazni videl, kako jo podpira siromašni svetilj Francišek, da se ne poruši.

„Želim, da se letos z vnemo širijo Marijine kongregacije posebno za mladenice in, kjer mogoče, po župnijah formeljno vpe-ljuje tretji red; ker najlepše in Bogu najugodnejše bomo slavili petindvajsetletnico, ako uporabimo ta najbolj vspešna sredstva za dobro, vzorno kerščansko življenje; posebno vse duhovne sobrate povabim, da pristopijo v tretji red in moremo mi duhovniki s svojim vzornim življenjem storiti največ v obrambo svete kato-liške cerkve.

„Petrov novčič, namenjen posebno za vzdržanje svetih mi-sijonov, zbran na praznik sv. Joahima, naj se mi pošlje do konca avgusta, isto tako prispevki duhovnikov in tretjerednikov. Vodi-telji tretjerednikov prosim, da o pravem času za prispevke po-prosijo in jih poberejo. Rad bi ves Petrov novčič izročil sv. Očetu-osebno v Rimu, kamer moram letos meseca oktobra ali novembra popotovati, ker me veže dolžnost „visitandi s. limina“.

Mesec oktober.

Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.

(Posnel iz laškega „Il mese consacrato al serafico Patriarca S. Francesco, del P. Candido Mariotti“ p. C. L.)

Eden in dvajseti dan.

Kako je sv. Frančišek samoto in molčečnost ljubil.

1.

„Vzel bom seboj dušo pravičnega, govori Sv. Duh v bukvah preroka Ozeja, in jo bom ljubkoval, peljal jo bom v samoto in tam ji na serce govoril.“ Hočemo li poznati stan naše duše in kaj ji je potrebno? Hočemo li v resnici kaj koristnega za se in za našega bližnjega storiti? Hočemo z eno besedo slišati glas Gospodov, ki nas uči svoja pota in svojo voljo? Zapustimo svet in posvetni vrišč, v katerem Bog ne govori našemu sercu in tudi svojih milosti ne deli, in podajmo se v samoto. Če se že ne moremo skriti v temni

gojzd ali v kako skalno votlino, kaker so to mnogi svetniki storili, o skrijmo se vsaj v tihi naš samostan ali v naše kakeršnokoli stanovanje. In če tudi tega vsled našega stanu ali naših stanovskih dolžnosti storiti nismo v stanu, je potrebno, da tako samoto najdemo sami v sebi, da se v duhu zberemo, pametno ter le malo govorimo in še raje molčimo. Samota in molčečnost, to sta dva močna pripomočka, da napredujemo na poti popolnosti; to sta dva primočka, katerih so se vedno posluževali svetniki in vsi prijatelji duhovnega življenja, da so v čednosti napredovali in tolikanj dobrega storili v prosep svete cerkve in človeške družbe. V samoti in z molčanjem se je tudi naš nebeški odrešenik pripravljaj na svoje očitno delovanje, na odrešenje človeškega rodu, kar gotovo ni storil iz lastne potrebe, ampak, da bi nam v tem lep zgled v posnemanje dal. V samoti in molčanju so sveti puščavniki, sv. Pavel, sv. Anton, sv. Bazilij, položili temelj samotarskega življenja, kateremu so se neštevilni posebno v Tebajdi v Egiptu posvetili in v njem bolj angeljsko kaker človeško živeli. V samoti in molčanju se je sv. Jeronim tako globoko vtopil v spoznanje in znanje svetega pisma, da ga po vsi pravici imenujemo največjega učenjaka. V samoti in molčanju v Subjaku in Montekasinu je sv. Benedikt prišel na misel, samostansko življenje se vshoda tudi v zahodne dela sveta vpeljati, kar se mu je po vsem dobro posrečilo. V samoti in molčanju v Klaravali je sv. Bernard s svojim velikim duhom in velikodušnim blagim srcem vodil osodo cele Evrope v stoletju tolikih zmot in duševne tmine. V samoti in molčanju Manreske puščave je sv. Ignacij ustanovil Jezusovo družbo, ki se je imela zoperstaviti krivoverskemu nauku protestantizma, ki je bil že velik del Evrope v svoje zanjke zapletel.

2.

Tako je storil tudi sv. Francišek, eden naj imenitnejših junakov kerščanstva, ki je tolikanj storil v čast božjo, v prid

svete cerkve in vsega človeštva. Znano je, da, ko ga je Bog poklical na pot popolnosti, se je najraje skrival v majhine in zapuščene cerkvice, kakeršne ste bile sv. Marije Angeljske in sv. Damijana, da je v njih cele noči v pobožni molitvi in duhovnem premišljevanju prečul. Ko je potem svoje perve učence okolu sebe zbral, je šel ž njimi na neki samotni in zapuščen kraj blizu Asiza, kateremu je ime Rivortorto, in so tam od vsih nepoznani tiho živeli. Keder je kak samostan ustanovil, poiskal je zanj vedno skrit in samotni kraj, ki je bil oddaljen od posvetnega šuma. Ko je na svojih popotovanjih prišel v kak samostan, izvolil si je vedno kak, skrit kotiček najraje v gosti šumi, kjer je cele noči v premišljevanju in pokorjenju premolil. Za Marijo Angeljsko je naj bolj ljubil goro Aljvernijo, ker je bila samotna in ločena od ljudi in zavoljo tega najpripravnejša za molitev in pokoro, kaker je sam rekel; na nji se je večkrat po delj časa mudil in tam je prejel od Boga znane čudovite milosti. Keder je bil prisiljen, da je v čast Božjo in zveličanje duš moral mej ljudmi živeti in delovati in ž njimi občevati, se je vedel tako v svojem duhu osamotiti, da večkrat ni zapazil, kaj se okolu njega godi. Tako tedaj je on ljubil samoto in molčanje, ter ju je zavoljo tega tudi tako goreče svojim tovarišem priporočeval. Ko jih je po svetu poslal, jim je mej drugim tudi takole govoril: „Pojdite ponižno v Božjem imenu po dva in dva, spolnajte sveto molčanje in molite v sercu. Naj ne pride iz vaših ust nepotrebna in nekoristna beseda, napotju se tako ponižno in pametno obnašajte, kaker da bi bili v kaki samoti ali v samostanski celici. Redovnik mora poysod, kjer je in kamer gre, svojo tiho celico pri sebi imeti, ker naš brat, naše telo namreč, je naša celica, duša pa je samotar, ki v njem stanuje, na Boga misli in ga moli. Če duša redovnika ne razume v celici svojega telesa mir najti, potem mu samostanska celica nič ne bode hasnila.“ Pri neki drugi priložnosti pa je rekel: „Blager redovniku, kateri svojo srečo

in svoje veselje najde edino le v premišljevanju, molčečnosti in dobrih delih; gorje pa nasproti onemu, kateri le v razveseljevanju in nečimernih pogovorih svojo zadovoljnost išče.“

3.

Ako hočemo tedaj v tem stanu, v keterega nas je Bog poklical, kaj dobrega in koristnega storiti, ljubimo samoto in sveto molčanje, ker ste to dve čednosti, ketere, kaker smo slišali, naš sv. oče Frančišek imenuje varihinje vseh drugih čednosti. Redovnik, kaker tudi vsaki drugi človek, ki hoče pobožno živeti, ni v stanu kaj dobrega storiti, ako ne zna svojega jezika berzdati, kaker nam to Sv. Duh na mnogih krajih sv. pisma spričuje. N. pr.: „Gdor mnogo govori, škoduje svoji duši;“ — „v mnogem govorjenju je nespamet najti.“ — Ako pa človek ne samo nepotrebno govorjenje ljubi, ampak tudi, kar se žalibog tolikokrat rado zgodi, svojega sobrata, svojega bližnjega opravlja in obrekuje, potem gorje mu. Sv. Jakob piše: „Ako gdo misli, da je pobožen, ne kroti pa svojega jezika, samega sebe zapeljuje in pobožnosti ni v njem.“ Ravno tako je tudi samota potrebna, s čemer pa ne mislimo reči, da bi redovnik nigdar ne smel iti iz svojega samostana, ne, on sme iz samostanskega obzidja keder to zahteva čast Božja, ali korist bližnjega ali tudi njegovo lastno zdravje, da se na prostem odpočije od duševnega truda. Brez potrebe naj pa ne hodi sem ter tja, naj ne zbira posvetnih novic, naj se ne peča s posvetnimi opravili, naj se ne znani s posvetnjaki, zlasti če so ti slabega in pohujšljivega obnašanja, zakaj s tem bi si kar nič ne koristil, mariveč bi pokazal, da je redovnik le po imenu, in bi sramotil svojo redovniško obleko. Kako bi pač mogel tak posveten redovnik ohraniti čistost duha in serca v sredi tolikanj nevarnih in zapeljivih posvetnosti? Kako bi se mogel obvarovati nečimernih posvetnih navad, praznih posvetnih veselic in posvetnega mišljenja, ako je s temi v vedni zvezi? Kako bi v

taki raztresenosti mogel zbrano moliti, premišljevati, učenosti se posvetiti in druge svoje stanovske dolžnosti spolnjevati? O, vse to bi mu nemogoče bilo, ako bi preveč in po nepotrebi mej svet zahajal. Redovnik zunaj samostana je podoben ptičku, kateri zapusti svoje gnjezdo in se mnogim nastavljenim zanjkam izpostavlja. Zavaljo tega pravi sv. Bernard, da vsaki redovnik, ki se želi zveličati, mora svet zaničevati in v obzidju svojega samostana mirno živeti.

Z g l e d.

Ko je nekedaj sv. Frančišek v pustnem času bival blizu Kortone v nekem samostanu, mu je Sv. Duh naznanil, naj gre čisto sam na samotni otok perudžijskega jezera, in naj tam obhaja bližnji štiridesetdanski post. Prepustil je tedaj skerb samostana bratu Siljvestru, ne da bi mu bil povedal, kam namerja iti; vzel je dva hlebčka kruha in šel iz samostana proti jezeru. Bilo je to na pepelnično sredo. Tam je našel nekega čolnarja, katerega je dobro poznal in ga je prosil, naj ga s svojim čolnom na otok prepelje in na veliko sredo zopet s čolnom ponj pride, naj pa nikomur ne pove, kam ga je popeljal. Ko je tako na otok prišel, kjer ni bilo nobenega človeškega stanovanja, je šel v gosto šumo, kjer si je iz vej nekako stanovanje pripravil, da bi se vsaj nekoliko pred nevgodnim vremenom zavaroval. V tej samoti je živel ves čas štiridesetdanskega posta in ni družega vžival, kaker oni kruh, ki ga je seboj prinesel. Prišla je sredo velikega tjedna in prišel je tudi oni čolnar, da bi ga zopet nazaj prepeljal. Mej vožnjo pa je nastala huda nevihta, in sv. Frančišek je storil znamenje svetega križa in postalo je zopet mirno. Čolnarju je bilo znano, kako se je sv. Frančišek ves ta čas postil in seveda tega ni mogel zamolčati; kmalu se je v vsi okolici zvedelo in mnogo jih je šlo na tisti otok, da bi videli ih počastili sveti kraj, kjer se je sv. Frančišek tako čudovito postil. Ko se je pa tamkaj na priprošnjo

svetnika pozneje mnogo čudežev dogodilo, je kmalu na otoku nastala precejšna vas, v kateri so tudi cerkev sv. Frančišku na čast in samostan za njegove brate sezidali ne daleč od tistega studenca, iz katerega je svojo žejo gasil in kateri še zdaj bolnike čudovito ozdravlja.

P r a v i l o s v. F r a n č i š k a: „Gdor je v samoti, je trojnega oproščen, ni mu namreč treba ne govoriti, ne gledati, ne godernjati.“

MOLITEV.

O Gospod, ki si rekel, da bomo morali od vsake nepotrebne besede enkrat odgovor dajati, kaj bo z menoj, ki sem se tolikokrat z nepotrebnim govorjenjem pregrešil, s katerim nisem samo svojega bližnjega, ampak tudi tebe žalil? Oh odpusti mi, kar sem se z jezikom kedaj pregrešil! Poklical si me izmej pregrešnega sveta in me popeljal v tiho samostansko življenje, daj, da se ne bom več mej pohujšljivi svet povračal, temveč da bodem v tvojih svetih taboriščih našel popolni mir svoje duše in da se enkrat preselim v večni mir nebeške domovine.

Cednosti bl. Marije Krescencije Kaufbajrenske.

P. A. M.

IX. Poglavje.

Njena dušna moč in njena ljubezen do križa.

„Kedo bo našel močno ženo? Njena cena je ko reči iz daljnega in od zadnjih pokrajin“. Preg. 31, 10. To veliko hvalo sv. Duha je služabnica božja v polni meri zaslužila. Od svoje mladosti je hodila po ternovem potu čednosti in velikega terpljenja, ne da bi le za trenotek odstopila od težavne naloge, ali omahovala pod težo križa, ki ga ji je Bog naložil. Človek ne ve, kaj bi pri njej bolj občudoval, ali njeno moč v delovanji ali njeno poterpežljivost, veselje in ljubezen v terpljenju. V obojnem oziru

se nam kaže pri vsi slabosti njenega spola, nenavadna, več kot človeška moč.

Vir te moči je sama naznanila z besedami: „Pravi pripomoček, da človek nepremekljiv ostane, je, ako se samo tebe derži, o Bog“. Le en pogled v njeno do sedaj popisano življenje nam pokaže, s koliko čudovito močjo je hodila po potu zatajevanja, kako je premagala vse ovire, vedno napredovala v popolnosti ter se bližala k svojemu cilju, k edini največi dobroti. Kako krepko je sredi sveta svoje serce popolnoma otergala od sveta! Kako junaško je prezirala ljubezen do svoje družine, da bi Križanega iskala v samostanu! Ko so se pozneje v letu poskušnje in nadalje cele gore težav in skušnjav proti njej vzdigovale, tedaj nežna devica ni gledala nazaj, temuč v veri je prekoračila vse te gore. Nikedar ni odstopila od pota zatajevanja in terpljenja; nasprotovanje in vpiranje slabe nature, vgovori ljudi, preganjanje od strani sveta in pekla je ni moglo zadržati ali odverniti od ozke in ravne poti.

Zvesta do smerti, v vednih bojih in vednih zmagah, je hodila bridko pot nasledovanja Križanega; in ker je tukaj v bridkosti sejala, smemo sklepati, da je to seme obrodilo v nebesih čudovito žetev. Samega sebe premagati, tako so sodili vže ajdovski modrijani, je večja zmaga, kot sovražnike premagati. Po tej sodbi smemo bl. Krescencijo imenovati junakinjo perve verste. Vsa natorna čustva upanja in strahu, veselja in žalosti so bila podveržena njeni volji. Nasproti vabljenju in žuganju sveta je bila kaker mrtva. V dovoljenih rečeh je ljubeznivo podvergla svojo voljo volji drugih, keder je pokorščina ali duh božji kaj od nje tirjal, je bila nevpogljiva in terdna, polna miru in odločnosti. Živela je v miru; smehljala se je v najhujših bojih, v največem terpljenju; pri njej ni bilo opaziti sledu bojazljivosti, pa tudi nobene ošabnosti. Ni se bala tudi visokim osebam povedati terpke resnice, ali kot prednjica grajati napake in odpraviti razvade. Vender je to storila vselej s toliko previdnostjo, ljubeznijo in odločnostjo, da se ji ni bilo mogoče vstavljati. Tudi najprederzniši zasmehovavec je vmolknil, ako ga je le pogledala in zastarani grešniki so vклонili glave pri njenih svarilnih besedah. Pri tem pa je ostala vedno skromna, polna ljubezni, brez vsake odurnosti in terpkosti. Vsaka njena beseda in vse njeno obnašanje je razodevalo njeno blago dušo in polnost božje milosti.

Moč njene duše pa se je še lepše kazala v terpljenju. Nad

njo so se spolnile besede sv. aposteljna Pavla: „Dano vam je zavoljo Kristusa, ne samo, da vanj verujete, ampak, da tudi zanj trepate“. Filip. 1, 29. V ljubezni terpeti s Kristusom, se pravi ob enem zanj terpeti; to milost je tudi ona v obilni meri prejela. „Največi dokaz“, je rekla, „največi dokaz, da Bog za me skerbi, je to, ker mi daje priložnost, iz ljubezni do njega kaj terpeti.“

Pri vsem terpljenju pa ni le kazala čudovito poterpežljivost in vdanost, temuč tudi, kar je verhunec kerščanske poterpežljivosti, pravo veselje v terpljenju in veliko hrepenenje še več terpeti. Nobenega olajšanja ni prosila in zdravila je jemala le iz pokorščine. Ako šo jo silili, naj prosi Boga za zmanjšanje bolečin, je odgovorila: „Kaj? Jaz naj Jezusa prosim, da bi ga ne nasledovala v terpljenju? Ke bi mogla vse križe in bolečine le z eno češćenomarijo odverniti, bi je ne hotela v ta namen moliti“. Nikedar ni nobena sestra slišala le besedice tožbe iz njenih ust v križih in bolečinah, tudi ne v velikem preganjanju in zaničevanju, da, nikedar ji ni ušla besedica tožbe čez vročino ali mraz in druge zopernosti. Zarad lastnih težav ni bila nikedar poterta ali žalostna, tako, da je mogla reči: „Jaz ne vem, kaj je maloserčnost.“

Toliko moč v terpljenju more le Bog človeku dati in zato je ona govorila: „Volja božja je za me moč“. Tako je bila njena volja sklenjena z božjo voljo, da se za prihodnost še zmenila ni. Duhovna oseba, je rekla, naj se ne vkvarja s praznimi skerbmi za prihodnost; skerbi naj le za to, da bo zdaj iz vseh moči Boga ljubila in njemu služila; skerb pa, kako se bo s telesom ali dušo godilo, naj le prepusti Bogu, skerbnemu in vsmiljenemu očetu“.

Mur in veselje v sv. Duhu je zajemala iz te vdanosti v voljo božjo.

Njeno pravilo je bilo: „Na zemlji ni nič velikega in sladkega, kaker stiskan in žgan biti. Boga ljubiti in za Boga terpeti, to je podpora mojega življenja“.

In to niso bile le prazne besede, temuč to nam spričuje celo njeno življenje. P. Ot pripovednje: „V neki prav hudi bolezni so se ji noge nazaj zavile, da je vsa sključena, kaker v klopko zavita, v silnih bolečinah ležala na postelji. Vender je vsa vesela hvalila Zveličarja ter rekla, da ji je to terpljenje posebno ljubo, ker jo spominja na križanega Jezusa.“

Moč ljubezni je tako premagala silo bolečin, da je vskliknila: „O ve moje kosti, hvalite Boga, da je vas za terpljenje zmožne storil“. Mnogo dni in noči je ležala v tem terpljenju.

Slednjič se ji prikaže njen angelj varih in ji obljubi, da bo drugi dan po sv. obhajilu ozdravela. To je bilo po naravnem potu popolnoma nemogoče. Vender v sterjenje vseh se je po sv. obhajilu vsa zdrava sama vzdignila iz postelje“.

To veselje v terpljenju je bilo združeno s pravo lakotjo po še večem terpljenju. V terpljenju je spoznala pravi zaklad ter zaterjevala, da se vse bogastvo, vse časti sveta ne dajo primerjati z najmanjšim zaničevanjem, ki ga človek iz ljubezni do Boga preterpi. V tem duhu je molila za terpljenje kot za neko nezasluzeno milost in rada je ponavljala besede neke svetnice: „Gospod, ne vmreti, temuč terpeti“. To mišljenje je jako lepo izrazila v molitvici, katero je leto 1727 napisala in pogosto molila: „Gospod, ljubezen za ljubezen, terpljenje za terpljenje, bolečine za bolečine, zasmehovanje za zasmehovanje, zaničevanje za zaničevanje, življenje za življenje, rane za rane, smert za smert in vse to za nobeno drugo plačilo, kot za ljubezen“. Rekla je tudi: „O Gospod, plačilo moje ljubezni naj bo terpljenje in bolečina, in v povračilo prestanih obrekovanj prosim novih krivic, novih še globokejših ran“.

Po vsem tem lahko razumemo, kako je mogla reči, da prav za prav ni nobenega križa, razun če človek živi brez križa.

To seveda je popolno premenjenje natore, zmaga milosti, polnost odrešenja. Prekletstvo, katero je Adam pripravil nad človeški rod, je za tako čednost odpravljeno; notranji človek je zopet našel zgubljeni raj, on živi od drevesa življenja sv. križa in milost odrešenja mu spremeni vsako zgubo v dobiček, vsako zlo v zasluženje, vsako terpljenje v veselje duha. Veliki Bog, ki je svojim izvoljenim, kaker pravi Aljban Štoljc „odločil meč v serce na svetu in krono na glavo v nebesih“, jih tudi tako vodi, da pridejo do svojega cilja. Ta ljubezen do križa se je pri bl. Krescenciji čudovito razodevala. Kedor je videl njeno terpljenje in slišal njene besede, ta sam sebi ni mogel verjeti, tako čudovito se je kazala moč milosti v slabi posodi telesa.

Iz spisov p. Ota in sestre Gabrijele hočemo v spodbudo naših bravcev zapisati nekatere njene izreke o vrednosti in namenu terpljenja.

Boga čez vse ljubiti in zanj terpeti to ste dve neločljivi reči. Bridkosti so hrana ljubezni, one vzderžujejo plamen ljubezni. Ljubezen, ki ne hrepeni po velikih rečeh in noče veliko terpeti, ni ljubezen iz zlata, temuč iz svinca.

V nebesa ne vodi druga pot, kot pot križa; to je naj bolj gotova pot, saj je Bog sam po nji hodil.

Ljubezni božje nobena druga reč bolj ne vžiga, kot mnogi križi in terpljenje.

Terpljenje je tisti poskusni kamen, na katerem Bog poskuša, je li ljubezen kake duhovne osebe prava ali pa hinavska in nezvesta.

Tega življenja ne smemo iz nobenega družega vzroka ljubiti, kaker iz tega, da moremo v njem iz ljubezni do Boga terpeti.

Križi so sploh največa milost božja in nič ne moremo imenovati križ, razun če nimamo nobenega križa; to je največi križ.

Kedor hrepeni v ljubezni s Kristusom združen biti, ne sme tirjati in želeti, da bi bil križa rešen; temuč v njem naj išče svojo tolažbo in njega naj ima za najbolj gotovo pot k Bogu.

X. Poglavje.

Krescencija v zatajevanju in pokori s Kristusom križana.

Keteri so pa Kristusovi, so svoje meso križali z grehi in željami vred.“ Gal. 5, 24. Beseda, zgled in duh Jezusa Kristusa veliko tirjajo od kristijana, tirjajo „svojo dušo sovražiti na tem svetu, da se ohrani za večno življenje“.

Ta evangelijski nauk si je Krescencija globoko vtisnila v serce. „Kedor želi edino le Boga ljubiti, je učila, ta mora sam sebi popolnoma odmreti, da more po pravici reči: „Živim, toda ne več jaz, temuč Kristus živi v meni“. Pot k popolnosti ne obstoji v tolažbi in sladkosti, temuč v vednem zatajevanju samega sebe, posebno v vednem poniževanju“. Tako je govorila in tudi delala.

Najprej se je zatajevala v jedi. Poželenje po jedi je imenovala domačega sovražnika in vedno je opominjevala svoje učenke, naj dobro pazijo nanj. Rekla je, da je ta sovražnik silno zvit in zelo mora človek paziti, da se mu ne vda. Jesti in piti se sme le iz potrebe, ne pa za veselje in nič ni bolj zopernega, kaker če je duhovna oseba sužnja teh reči. Mej tem pa ko telo dobiva potrebno hrano, mora človek prositi sv. Duha, da dobi tudi duša svojo hrano.

Ker se je v tem silno ostro zatajevala, so jo sestre večkrat k jedi silile in takrat je ona odgovorila z besedami Gospodovimi: „Človek ne živi samo od kruha, temuč od vsake besede, ki pride iz božjih ust“. Njeno življenje je bil nepretergan post in postila

se je tako ostro, da ni mogel nihče razumeti, kako je mogla s tako pičlo in slabo hrano še živeti. Skoraj celo življenje je jedla le enkrat na dan in sicer o poldne. Mnogo let je imela dovoljenje, da zvečer ni šla v obednico.

Keder je pa prišla, ni nič vživala. Včasih celi dan, tudi dva, tri dni nič ni vžila. V zadnji bolezni ni celih šest tjednov nič vživala in v predzadnji še bolj dolgi le kaj malega; sv. obhajilo je bilo njena vsakdanja hrana. V obednici je o poldne vzela le nekaj juhe in neketera s kropom poparjena zelišča. Ako je bila v kuhinji, je povžila nekoliko tega, kar je drugim ostalo, da, če je bila sama, je v zatajevanje celo pominje pila. Mlačna voda je bila mnogo let njena edina pijača, čeravno je zarad hude notranje vročine vedno veliko žejo terpela. Večkrat so ji bila usta tako izsušena, da je mogla komaj govoriti.

Kaker se je bila ko otrok naučila od svojega očeta, je tudi ona zatirala čut okusa z grenkimi rečmi, s pelinom, pepelom, žolčem, ketere je skrivaj mej jed in pijačo mešala.

Najbolj zoperna in grenka zdravila je nalašč prav počasi, kapljico ga kapljico pila. S toliko ostrostjo je skoraj ves okus za jedi zgubila in vender se je večkrat se solznimi očmi obtoževala, kako streže svojemu mehkužnemu telesu, keterega je, po zgledu sv. Frančiška, osliča imenovala.

Na jed in pijačo ni mislila, še manj pa o tem govorila; tudi pogovora o jedi ni hotela poslušati in prav hudo ji je bilo, da je morala tej človeški telesni potrebi streči. Iz pokorščine se je sicer vsedla za mizo, njen duh pa se je pečal le z Bogom. Z angeljsko pobožnostjo je opravila molitev pred jedjo, mej jedjo pa je vedno obujala dobri namen. Odrezala si je košček kruha na tri vogle in premišljevala presveto Trojico. Vsa je bila zamišljena v duhovno branje pri mizi in večkrat je bila zamaknjena. Kedo bi ne občudoval te svete duše, ki je bila celo takrat, ko je stregla telesu, bolj zbrana, kaker je navadni kristijan pri molitvi ali pri sv. obhajilu?

Enako je zatirala in mertvičila tudi svoje oči, ušesa, sploh vse svoje čute. Najrajše je bila pri bolnikih, ker je imela tamkaj največ priložnosti k zatajevanju. Pri velikem smradu je vesela rekla: „To mi lepo kaže, kaj bom sama enkrat“ in pri gnjilobi je ponavljala besede Jobove: „Strohljivosti sem rekel: Moj oče si! červem: Moja mati, in moja sestra ste!“ Job. 17, 14.

Svojemn telesu ni privoščila miru in zložnosti. Čeravno je

bila zelo slaba in bolehnna, se vender ni hotela pri delu ali na koru kam nasloniti. Da je Bog to zatajevanje od nje tirjal, spoznamo iz dogodka, ki ga p. Ot. pripoveduje. Enkrat je bila zaradi dolge in hude bolezni tako oslabela, da se je komaj po koncu držala. Prosila je Zveličarja, da bi se smela na koru z rokami nekoliko vpreti na omrežje. Pa slišala je besede: „Otrok moj, tukaj ni čas pokoja“.

Vročino po leti in mraz v zimi je imenovala orodje božje pravičnosti in pokoro, katero ji sam Bog nalaga. Po leti ni iskala senec in v mrazu se ni bližala peči, temuč skoraj celi dan je tudi v največem mrazu preživela v merzli celici ali v cerkvi.

Pa njenemu spokornemu duhu tudi to mertvičenje ni zado-stovalo. Rekla je: „Čim bolj križamo telo, čim bolj poterpežljivo prenašamo žaljenje, toliko večje milosti v življenju in slave v nebesih smemo upati“. Zato je bila prav iznajdljiva v mertvičenju svojega telesa.

Še bolj kaker svoje telo se spokornimi deli je ona zatajevala svojo voljo s pokorščino in ničesar si ni upala storiti brez do-voljenja svojega spovednika. Pa čem več ji je ta dovolil, tem bolj je hrepenela in gorečnije prosila, da ji je dovolil še ostrejša dela spokornosti.

Spala je največ dve ali tri ure, pogostokrat le eno samo. Pa tudi pri tem kratkem počitku je krotila svoje telo s prav ne-rodno lego. V mladosti je spala večkrat na terdih tleh, pozneje pa v postelji, v kateri je bil velik lesen križ, ki se še zdaj hrani v njeni celici. V starosti in bolezni ji to ni bilo dovoljeno; vender njeno telo ni dobilo zložnosti in pokoja. Bog ji je pošiljal razne bolezni. Včasih jo je žgalo, kaker bi bila vsa v ognju, včasih pa jo je tresel mraz, kaker bi bila primerznjena na ledu. Skoraj neznosne so bile noči v takih boleznih, vender je ona poter-pežljivo ležala, dokler ji pokorščina ni vkazala vstati.

Zraven vsega tega je ona nosila na životu ostre spokorne pasove; na persih je imela križ skoraj en čevelj dolg in z go-stimi ostrimi bodicami nasajen; na glavi je imela v spomin ter-nove krone Jezusove železen obroč z ostrimi kaveljni; bičala se je vsaki dan do kervi, da ji je bil herbet ves raztepen in se je obleka terdo s kervijo sprijela, da se sama še preobleči ni mogla. Navado je imela, devati v črevlje majhine kamenčke ter se s tem spominjala zadnje kervave poti Jezusove na Kaljavarijo. Tako je vselej storila, keder je šla na kako kratko božjo pot

n. pr. k sv. Vendelinu v Germaringen, k žalostni Materi Božji v Eberhofen, k sv. Mihaelu.

Pri vseh teh zatajevanjih pa je bila vedno vesela ter še celotožila je, da je še tako mehkužna in za nobeno rabo.

Čeravno je bilo njeno zunanje zatajevanje toliko, da ga smemo le občudovati, in brez posebnega dovoljenja ne posnemati, je ona vendar najbolj cenila notranje zatajevanje in v tem velikopopolnost dosegla.

Vse strasti ali natorna nagnjenja so v nji tako rekoč odmerla. V časnem oziru ni bilo na njej opaziti nobene posebne naklonjenosti ali nasprotovanja, nobenega strahu, nobenega hrepenenja, ne žalosti, ne lahkomišljenega veselja. Nič ni kalilo notranjega miru te od sveta odtergane in z Bogom združene duše.

Od tod ono očitne soglasje in mir v vsem njenem obnašanji; od tod njena lepa podoba kerščanskih čednosti; od tod njen pokoj pri vseh okoliščinah in položajih življenja.

Veliki viharji, ki sicer globoko razburijo človeško serce, mirnega zercala njene duše niso mogli skaliti. Natorne moči je vodila milost sv. Duha in sv. ogenj, ki je v njenem sercu gorel je požgal vse telesne pomanjkljivosti ter storil njeno dušo in njeno telo pravi žgavni dar. Srečna devica, ki je po duhu in mesu podobna postala, križanemu in vmorjenemu Jagnjetu Božjemu, ki je z lilijo devištva združila dišečo rožo prostovoljnega marterništva! Če tudi ni meč preganjavca vmoril njenega telesnega življenja, je vendar ljubezen okitila njeno življenje s terpljenjem in zasluženjem svetih marternikov. Kristijan, ako hočeš enkrat deležen postati vstajenja in poveličanja Kristusovega, ne brani se, tudi čutiti smert Kristusovo v svojem mesu s tem, da svetu odmreš, svoja natorna nagnjenja zatiraš in težave in križe življenja potepeljivo prenašaš. Potem bodo tudi tebi veljale besede sv. aposteljna: „Vi ste vmerli, in vaše življenje je skrito s Kristusom v Bogu“. Kol. 3, 3.

Prava podoba Kristusova.

Kedo si je ne bi želel, kajne dragi bravci? Saj smo se pred nekaj leti vsi tako razveselili, ko smo zvedeli, da se je pokazala pri fotografiranju svete tenčice, v katero je bilo zavito mertvo-

truplo našega Zveličarja, njegova podoba. *) In to po vsi pravici! Kaker je dobro znamenje za otroka, ako visoko ceni in skerbno, hrani fotografijo svojih starišev, tako tudi katoličana visoko povzdiguje spoštovanje in ljubezen do presvete podobe našega Zveličarja. Ako nam je drag košček lesa od njegovega križa, ako hitimo tako radi na daljno pot v Loreto, da obiščemo sveto hišico, v kateri je prebivalo božje dete, ako se s svetim spoštovanjem dotikamo skledice, iz katere je zajemal Ježušček svojo priprosto hrano, ali ne bomo tembolj cenili podobo njegovo?

Kaker smo pa veseli podobe na sveti tenčici, vender moramo reči, da ni tako jasna in dobra, da bi si ne mogli želeti boljše.

In glejte, dragi bravci, kolika sreča! Prav podobo našega ljubega Odrešenika imamo. Katoliška Cerkev je ta podoba. Ona nosi na sebi pečat svojega Vstanovnika. Ona je prava podoba Jezusova. Iz te podobe nam sicer ne odsevajo zunanje poteze presvetega obličja Kristusovega, pač pa nekaj imenitnišega, nekaj vzvišenišega — lepota njegove ljubeče duše.

Poglejmo le nekoliko v življenje našega Gospoda Jezusa Kristusa, poglejmo delovanje naše svete Cerkve! Poglejmo in primerjajmo!

Le en pogled v jaslice! Na slamici leži dete, v plenice povito. To je včlovečeni Bog. Iz ljubezni do človeka je podobo hlapca nase vzel in po unanjem najden bil kaker človek. Glejte ljubezen!

Preidimo, dragi bravci, v dobo Kristusovega skritega življenja. Da je bilo to življenje le sama ljubezen, kedo bi o tem dvojil, kedor ve, da se je Kristus včlovečil iz ljubezni do človeškega rodu; gotovo je imel svoj namen, odrešiti človeški rod, vedno pred očmi. Odrešenje je pa gotovo največje delo ljubezni. Tako nas je Jezus ljubil tudi ob času svojega skritega življenja. Da, gotovo nas je ljubil, ljubil z neskončno ljubeznijo. Vsak trenutek je bil pripravljen vmreti za nas. Glejte, kako velika ljubezen!

Ko je bil Jezus 30 let star, je začel učiti. Tukaj se začne nepretergana versta del ljubezni, ki so očitna. Komu ni znano vse to? Koliko je storil za ljudstvo, kako je je učil, tolažil, ozdravljaj, kedo tega ne ve?

In njegovo terpljenje, njegova smert! To je verhunec ljubezni! V resnici: Ko je visel Kristus na križu, takrat je zalesketala njegova božja ljubezen v najlepši luči. Ako je že ljubezen

*) Glej „Cvetje“, XVII. tečaj, V. zvezek.

navadnega zemljana nekaj tako veličastnega, tako lepega, kakšna je še le morala biti ljubezen Jezusova, ko je vmiral na križu — iz ljubezni. Ako nas ljubezen naših ljubih osrečuje, ali nas ne bo osrečevala še veliko bolj ljubezen Boga samega, ki je neskončna? „Bog je ljubezen“.

Gotovo izmej naših bravcev nihče ne dvoji o veliki ljubezni Jezusovi do nas. Pač pa lahko veste, da se dobe tudi taki po svetu, ki dvojijo o tej ljubezni, ki dvojijo sploh o vsem, kar je božjega, ali kaker se navadno pravi, ki nimajo nič vere. Žalibog! Tudi marisketeri slovenski sin se je že zgubil v valovih tega razburkanega življenja. Koliko jih že objokuje naša mila mati Slovenija! Dobri so šli v svet. Kakšni so prišli nazaj, to čutimo, žal, le preveč. Zgubili so vero. In narodnost?! To so si mnogi prideržali le kot krinko, za ketere ozadjem se pa velikokrat spozna pravi obraz. Njih najslajše „narodno“ delo je zaganjati se v katoliško Cerkev.

Videli smo, da je Jezus Kristus res sama ljubezen. Poglejmo še, kako je z našo sveto Cerkvijo, ali je Cerkev ljubezni? ali je podoba Kristusova?

Družbe, redovi itd. se imenujejo navadno ali po svojem vstanovniku, n. pr. dominikani po svetem Dominiku, ali po namenu, ki ga ima družba ali red, n. pr. šolski bratje, ker je njih namen poučevati mladino.

Sveto Cerkev torej že po njenem Vstanovniku lahko imenujemo Cerkev ljubezni, ker je le ta sama ljubezen. To ime pa Cerkev po vsi pravici zasluži tudi po svojem namenu. Namen vsake družbe in tako tudi svete katoliške Cerkve se spozna pred vsem iz njenih pravil. Kaka pa so pravila, ali recimo rajši, nauki svete katoliške Cerkve?

Vse preveča sama ljubezen.

„Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje misli. Ta je največja in prva zapoved. Druga pa je tej enaka: Ljubi svojega bližnjega, kaker sam sebe“. Mat. 22, 37—40.

Tako je učil Kristus in ta nauk Cerkvi izročil. Ljubezen do Boga in do bližnjega je temelj katoliške Cerkve.

Ko se je poslavljal Gospod pri zadnji večerji od svojih ljubih učencev, jim je govoril prav ljubeznjivo: „Novo zapoved vam dam, da se ljubite mej seboj, kaker sem jaz vas ljubil, da se tudi vi ljubite mej seboj. V tem bodo vsi spoznali, da ste moji“.

učenci, ako bote ljubezen imeli mej seboj.“ Jan. 13, 34—36. — „To je moja zapoved, da se ljubite mej seboj, kaker sem vas jaz ljubil.“ Jan. 15, 12. — „To vam zapovem, da se ljubite mej seboj“. Jan. 15, 17. Tako nam je naročal Jezus pred svojo smertjo. Ti nauki so torej posebno imenitni, ker nam jih je dal ob tako važnem, tako slovesnem času. Te zapovedi torej katoliška Cerkev ne sme nikedar zavreči.

Ljubezen! O sladka beseda! Kako povzdiguješ katoliško Cerkev nad vse druge naprave na zemlji!

Kar je učil Kristus, to je učila vedno in še uči katoliška Cerkev.

Ko sveti Janez Evangelist v svoji visoki starosti ni mogel več mnogo govoriti, je vedno opominjal: „Otročiči, ljubite se mej seboj!“

Sv. Peter uči: „Pred vsem pa imejte vedno ljubezen mej seboj, ker ljubezen pokrije obilnost grehov“. I. Pet. 4, 8. Sv. Pavel piše: „Ke bi človeške in angelske jezike govoril, ljubezni pa bi ne imel, bi bil kaker bučec bron ali zvonec zvonec. In ke bi znal prerokovati, in bi vedel vse skrivnosti, in imel vso učenost; in ke bi imel vso vero, tako da bi gore prestavljal, ljubezni pa bi ne imel, nič nisem. In ke bi razdal ubogim v živež vse svoje premoženje in ke bi svoje telo dal, tako da bi gorel, ljubezni pa bi ne imel, nič mi ne pomaga“. I. Kor. 13, 1—4. In Rimljanom naroča: „Ako je tvoj sovražnik lačen, daj mu jesti; ako je žejen, daj mu piti“. Rimlj. 12, 20.

Tako in podobno uči sveto pismo še na mnogih drugih mestih.

V tem duhu so učili tudi sveti očetje in cerkveni učeniki.

Afrat, ki je živel v četrtem stoletju, piše: „Te dve zapovedi (ljubi Boga nad vse, svojega bližnjega pa kaker sam sebe) sta nad vso postavo“. In sveti Avguštin tako lepo pravi: „Raztezaj svojo ljubezen čez ves svet, ako hočeš Kristusa ljubiti. (Tr. 10. in ep. 1. s. Joan. n. 3.). Sveti Gregor, papež piše: „Oni ima resnično ljubezen, ki ljubi prijatelja v Bogu, in neprijatelja zavoljo Boga.“ Ravno ta sveti papež zaterjuje: „Kedor nima ljubezni do bližnjega, pridigarske službe na noben način ne sme sprejeti“. Kaj pa sveti Frančišek Saleški? Vzemite, dragi bravci, v roke njegovo Filotejo! To je zlata knjiga, knjiga, iz kterega puhti sama ljubezen. Tako je mogel res le svetnik pisati!

Videli smo nekoliko, kake nauke hrani sveta katoliška Cerkev.

Ali so pa nauki že Cerkev? Ali ne obstoji Cerkev iz ljudi? — Gotovo! Cerkev brez ljudi ne more biti. Da moremo torej Cerkev imenovati Cerkev ljubezni, morajo njeni udje živeti po naukih ljubezni.

Kako spolnjujejo katoličani te nauke?

„Zakaj ne obrnemo svojih oči na ono, vsled česar je zrasla kerščanska vera, to je na dobrotljivost kristjanov proti tujcem, na njih skerb v pokopavanju merličev? Ali ni sramotno, da noben jud ne berači, in da brezbožni Galilejci (kristjani) ne samo svoje, ampak tudi naše prežive?“ Tako je čudeč se govoril odpadnik Julijan, ko je videl mnogotere sadove, ki jih je rodila kerščanska ljubezen že v peryih časih kerščanstva. Tako so bili torej po spričevanju ljutega sovražnika kerščanskega imena prvi kristjani. Ziveli so v ljubezni ne le mej seboj, ampak tudi z drugimi.

Ljubezen je krasila sveto katoliško Cerkev tudi naprej skozi vsa stoletja. Ljubezen do Boga je gnala marternike v smert, ljubezen je vodila misijonarje po najbolj divjih krajih. Ljubezen kerščanska je vstanovila bolnišnice, zavode za sirote, gluhoneme, itd. Ljubezen jo ogrevala serce tistega moža, čiger roka še zdaj vspešno deluje, tudi mej nami Slovenci. Svetega Vincencija Pavljanskega imam v mislih. Komu ni znan ta veliki dobrotnik človeštva, vstanovitelj usmiljenih sester? O koliko nedolžnih otrok vsak dan sklepa ročice k molitvi v zahvalo za varstvo, ki je uživajo pri njegovih hčerah! Kako spoštovanje nas navdaja, ko gledamo te device, kako pozabljajo nase in se popolno darujejo skerbí za uboge bolnike.

Glejte! to je kerščanska ljubezen! Ona ni le postavila zidovja, kamer bi se bolniki mogli shraniti toliko časa, da se umaknejo sè sveta, kerščanska ljubezen gre dalje, ona bolnikom sama streže, streže ne le domačim, ne le katoličanom, ampak tudi krivovercem, nevernikom, streže vsakemu, ki je postrežbe potreben.

Pa, dragi bravci, predaleč bi zašli, ke bi hoteli naštevati vse lepe zglede kerščanske ljubezni; preveč jih je. Zgodovina svete katoliške Cerkve je res zgodovina porazov, in zmag, ali pred vsem je zgodovina dobrih del, zgodovina ljubezni.

Vse to sveto katoliško Cerkev visoko, visoko povzdiguje. To ji vtiska podobo tistega, ki je prinesel na zemljo ljubezen, podobo Jezusa Kristusa.

Zato, dragi bravci, oklenite se svete katoliška Cerkve z vsem ognjem, čujte nad to podobo, da je vam sovražnik ne izterga.

Zdaj Vam je Cerkev le podoba Kristusova, ali enkrat vas bo pripeljala naravnost pred Kristusa, kjer ga bote gledali od obličja do obličja.

P. V. K.

O spovedi iz pobožnosti.

P. B. R.

(D a l j e.)

Odpuščenje odpustljivih grehov.

Po sv. odvezi so nam odpuščeni vsi tisti odpustljivi grehi, ki smo jih resnično obžalovali, tudi, ke bi drugih svojih odpustljivih grehov ne bili obžalovali. Če se pa obtožiš samih odpustljivih grehov, in nobenega izmed njih ne obžaluješ, je tvoja spoved neveljavna, ker ni bilo ničesar, kar bi se moglo odvezati; le tvoja nezakriviljena priprostost bi te mogla o tem slučaju rešiti božje-rope spovedi.

Da bi zabranili tako nesrečo in pomirili boječe duše, svetujejo bogoslovci in učniki duhovnega življenja na konci vsake spovedi spovedati se kakšnega starega greha, ki ga gotovo resnično obžaluješ in ga nikoli več nočeš storiti. Grehov, ki smo se jih že obtožili, sicer nismo dolžni še enkrat se spovedati; pa, če drugih ne bi imeli, ali pa, če se družih odpustljivih ne bi kesali, povejmo skesano kakšen star velik greh; to zadostuje, da je spoved veljavna, zadnja odveza je takorekoč poterdilo prejšnje ali prejšnjih.

Ne daj pa Bog, da bi nas taka obtožba starega greha zadrževala svoje nove grehe obžalovati; zmirom moramo namreč pred očmi imeti, da nam ni odpuščen noben greh brez primerneга kesanja, tudi v zakramentu sv. pokore ne.

Če veš za odpustljiv greh, ki si ga storil premišljeno in popolnoma prostovoljno, se ga tako dolgo ne znebiš dokler se ga ne skesaš.

Za odpuščanje pregreškov človeške slabosti pa zadostuje, če iz serca zdihneš: oh, da bi jih ne bil storil! — Kedaj vender pride čas, ko ne bom več žalil Boga!

Keteri so pa grehi, ki jih storimo iz človeške slabosti? Kakšna majhina nepoterpežljivost je že, ali pa kakšna majhina nečimernost, nepremišljeno sumničenje, prehitra sodba o obnašanju bližnjega, razžaljive besede, ki nam kar tako ujdejo, razmišljenost, ki se ji nismo hitro vstavili, i. t. d.

Take pregreške odpušča Bog rajši kakor premišljene, saj ve-
da smo slabotni.

Poboljšanje.

Tistih pregreškov, ki izvirajo iz premajhine čuječnosti, ali pa iz popačene naše natore, se ne bomo nikedar popolnoma znebili. Dosti bo že to, pravi sv. Frančišek Sal., če se takih pregreškov, moramo odkrižati eno četert ure pred smertjo. In na drugem mestu : mi nismo dolžni samo napake bližnjega prenašati, temuč tudi svoje moramo prenašati in ne postajati nepoterpežljivi, če gledamo, svoje nepopolnosti. Trudimo se, da se poboljšamo, ali mirno in neboječe. Angelji ne moremo pred časom postati. Prosim te, govori zopet sv. Frančišek Sal., ne glej tako boječe semkaj in tjakaj, pazi skerbno nase. Boga ne boš nikedar našel brez dobrote, sebe pa brez slabosti ne, pa take slabosti, ki je predmet njegove dobrote in njegovega vsmiljenja.

Ne bodi nevoljeu, pravi Fenelon, da moraš vsak dan iz novega začetni. Nič ne gane božjega serca bolj, kakor ta ponižna in vstrajna pogumnost.

Moč se v slabosti spopolnjuje, pravi sv. Pavel. (II. Kor. 12, 9).

Ne notranja sladkost, ne duhovne tolažbe, mariveč notranje ponižanje in iskanje božje pomoči nas Bogu približa.

Bog gleda z največim dopadenjem na dušo, ki se trudi ne-
prestano, mirno in poterpežljivo, pa brez očitnega vspuha, za na-
predek v dobrem, ki je sicer polna pregreškov in nepopolnosti,
vender pa zmirom tesno združena z Bogom. Zakaj? Zato, ker ga
terdno hoče in odkritoserčno želi, nikedar več ne Boga vedoma
razžaliti. Taka duša, ki je sama pripravljena obderžati svoje na-
pake, če je tako božja volja, zraven pa odločena na vso moč jih
zatirati, taka duša — pravim — je v očeh božjih dragoceniša
od tiste, ki se nemotljiva mirno vadi v čednostih in vživa du-
hovne dobrote.

Bog je pustil, pravi zopet sv. Frančišek Sal., pri mnogih
svojih učencih še marsikak sled starih strasti — ali vse jim je
bilo v prid ; sv. Peter je priča tega.

Vojskuj so torej močno in pogumno, toda ne želi preveč gle-
dati sadu svojega truda. Hudega — pravi sv. Frančišek Sal. —
ne smemo nikedar želeči, dobrega pa ne presilno. Prosim te, ni-
česar ne želi presilno, tudi čednosti ne, ki jo večkrat ravno s tem
zapraviš, da prestopiš njene meje.

Delati moramo torej, ne da bi se preveč menili za vspehe; zakaj če smo vstrajni v tem boju, da nam ne vpade serce pri vsakem nevspehu, bomo imeli tako ali še večo korist premagani, kaker bi jo imeli zmagovavci.

Prepušti se popolnoma dobrotljivosti in vsmiljenju njega, ki ima vedno svojo roko pripravljeno za vsacega, ki ne greši iz hudobne volje, da ga vjame, hitro in ljubeznivo vzdigne, da še padca ne občuti, ker ga je že sredi padca Gospod sè svojo roko pre-stregel in ga tako hitro vzdignil, da ni imel časa nanj misliti. (Frančišek Sal.) (Dalje prih.)

Brat Julijan iz Spire.

Njegova dela.

1. Oficij sv. Frančiška.

(Dalje.)

Poglejmo zdaj Julijanovo delo za juternice praznika sv. očeta Frančiška.

Vabilo ali „invitatorium“, ki bi bil po navadi: „Regem, confessorum Dominum, venite adoremus“ t. j. „Kralja, gospoda spoznavavcev, pridite molimo!“ je nadomestil brat Julijan z naslednjo kitico:

Rezi, quae fecit opera,
Christo confiteantur,
Cujus in sancto vulnera
Francisco renovantur.

To je: „Kralju naj spoznavajo (ali čast izkazujejo) dela, ki jih je storil, Kristusu namreč, keterega rane se ponavljajo v svetem Frančišku.“ Z drugimi besedami: „Vse, kar je Bog vstvaril, naj čast daje njemu, keterega rane so se v svetem Frančišku ponovile, Kristusu Vsa naša molitev bodi edino Bogu; vender pa se po pravici spominjamo zraven svetnika, v katerem se je božja slava tako čudovito razodela.“

Kaker „invitatorium“ so tudi antifone trijeh nokturnov ali nočnic čveteroverstične ijamske kitice vse po istem načinu zložene vender vsaka se svojim posebnim napevom.

Antifone prvega nokturna popisujejo gizdavost in prešernost mladega Frančiška ter njegovo spreobrnjenje. Pri tem je pa

znamenito, da te antifone v sedanjih brevirjih niso več take, kaker jih je zložil brat Julijan. On jih je namreč tako naredil:

1. Hic vir, in vanitatibus	2. Excelsi dextrae gratia
Nutritus indecenter,	Mirifice mutatus
Plus suis nutritoribus	Dat lapsis spem de venia
Se gessit insolenter.	Cum Christo jam beatus.

3. Mansuescit, sed non penitus,
In primis per languores,
Qui captis armis coelitus
Ad plenum mutat mores.

Pervi, ki so popisovali življenje sv. Frančiška, so njegove mladostne hibe in nepopolnosti ostro sodili; po njih mislih naj bi bil grešnikom v zgled spreobrnjenja, kaker sv. Peter, sv. Pavel, sv. Marija Magdalena, sv. Avguštin. Te ostre sodbe se je deržal tudi brat Julijan. Ali sv. Bonaventura, ki je imel vnovič popisati Frančiškovo življenje, je sklical njegove perve učence, ki so se spominjali njegove mladosti, kar jih je bilo še živih, in tedaj se je pokazalo, da so prejšnji popisovavci pač nehote sv. očetu krivico delali, ker je bil svoja mlada leta sicer res nenavadno vesel in nekoliko nečimeren mladenič, nikaker pa ne razuzdan. Sv. Bonaventura je torej predložil redovnemu kapiteljnu leta 1260, naj se gori navedena prva antifona tako popravi:

- Hic vir, in vanitatibus
Nutritus indecenter,
Divinis charismatibus
Praeventus est clementer.

Ali poznejšim tudi to ni bilo zadosti. Menda nekako v 18. stoletju, ob kateri priložnosti, ne vemo, so spremenili vse tri antifone 1. nokturna, ki so zdaj take:

1. Hic vir, de vanitatibus	2. Excelsi dextrae gratia
Dum cogitat frequenter,	In dies confortatus
Divinis charismatibus	Coeli suspirat praemia,
Praeventus est clementer.	Quae tenet nunc beatus.
3. Edoctus autem coelitus
Per visum, per languores,
Mundi contemnit penitus
Thesaurus et honores.

Glejmo nadalje responsorije 1. nokturna. V lepih deveteroverstičnih kiticah ijamskega ritma popisujejo ti perve dogodke po spreobrnjenju Frančiškovem. Pervih šest verstic je pravi

responzorij, zadnje tri so tako imenovani verzikelj. Verstice 1., 3., 7. in 8. so akatalektični, 2., 4., 6. in 9. katalektični dimetri, kaker se imenujejo v učenem jeziku; perve veže nepovdarjena, druge na predposlednjem zlogu povdarjena rima.

Antifone drugega nokturna so zopet čveteroverstične kitice, zložene kaker „invitatorium“ in antifone prvega nokturna. Obsegajo nadaljevanje življenja Frančiškovega po spreobrnjenju ter zlasti popisujejo njegove razmere do njegovega telesnega očeta. Nadaljni dogodki do sklepa, da hoče živeti po tem, kar je Kristus naročil svojim učencem, ko jih je poslal pridigat, se popisujejo v responzorijih 2. nokturna, ki obsegajo tudi 6 verstic pravega responzorija in trojeverstičen verzikelj, sicer pa se nekoliko razlikujejo od responzorijev 1. nokturna. Verstice 1., 2., 4., 5., 7. in 8. so akatalektični dimetri, rimajo se breznaglasno 1. s 4. in 7., 2. s 5. in 8.; 3., 6. in 9. pa so katalektični dimetri, ki se rimajo mej sabo z naglasom na predposlednjem zlogu.

Antifone 3. nokturna, po obliki enake onim prvega in drugega, popisujejo, kako je začel sv. Frančišek svojo apostoljsko delavnost in so se mu pridružili prvi tovariši. Responzorija tega nokturna pa, kaker smo že povedali, nista delo našega brata Julijana, temuč prvi („Carnis spicam“) kardinalja Tomaža, drugi („De paupertatis horreo“) papeža Gregorija IX. Zložena sta čisto različno od responzorijev 1. in 2. nokturna in tudi ne nadaljujeta zgodbe sv. Frančiška. Pervi je tak :

Carnis spicam contemptus area
Franciscus terens, calcans terrea,
Granum purum, excussa palea,
Summi regis intrat in horrea.
Vivo pani morte junctus
Vita vivit vita functus.

Poslednja dva verza sta verzikelj. Pomen je ta : „Mesa klas na gumnu zaničevanja teroč Frančišek, teptaje, kar je zemeljskega, vstopi ko čisto zerno, iztepši slamo, v najvišjega kralja žitnico. Živemu kruhu po smerti pridružen, živi, ko je sklenil življenje.“ Bolj razločno bi se to povedalo blizu tako : „Kaker se klas na gumnu zmlati in stare, da se ločeno izmej slame čisto zerno spravi v žitnico, tako je terl ali zatiral sv. Frančišek svoje telo, da je duša, mesenih slabosti oproščena, prišla h Bogu v sveta nebesa. Smert ga je združila z Jezusom, ki je živi kruh

naših duš. V večnem življenju živi, ko je sklenil časno življenje“.
Drugi responzorij 3. nokturna je pa tak :

De paupertatis horreo
Sanctus Franciscus sariat
Turbam Christi famelicam,
In via ne deficiat;
Iter pandit ad gloriam
Et vitae viam ampliat. —
Pro paupertatis copia
Regnat dives in patria,
Reges sibi substituens,
Quos ditat hic inopia.

To se pravi : „Iz žitnice vboštva siti sv. Frančišek lačno množico Kristusovo, da ne opeša na poti. Pot odpira do slave in razširjuje stezo življenja. Za obilnost vboštva kraljuje bogat v domovini, pustivši za sabo kralje, ki jih bogati siromaštvo“. S tem hoče reči, da je sv. Frančišek zase in za svoje brate izvolil vboštvo za bogastvo. S tem je odperl pot v večno zveličanje in razširil to pot, da jih mnogo more po nji priti do svojega cilja. On je zato zdaj bogat v nebeški domovini; za njim pa so ostali njegovi bratje, ki so kralji na zemlji, ker imajo v svojem vboštvu vsega zadosti, prav kaker kralji v svojem bogastvu.

To je v današnjem oficiju sv. Frančiška poslednji responzorij tretjega nokturna. Ali prvotno je imelo, kaker smo že povedali tudi poslednje branje tega nokturna svoj responzorij in sicer celo jako obširen, sestavljen iz štirih kitic zloženih popolnoma po načinu responzorijev 2. nokturna. Ta responzorij je zopet delo brata Julijana in nadaljuje zgodbo sv. Frančiška, kjer jo je pustila 3. antifona tega nokturna. Ker je v sedanjih brevirjih izpuščen, upamo, da bo vstreženo učenim bravcem, ako postavimo sem celega. Tak je :

1. Sex fratrum pater septimus	2. Arcana suis reserans
Absorptus luce coelitus	Octavum tandem recipit
Futura contemplatur;	Et ad diversas gentes
Inter minores minimus,	Binos mittendos foederans
Quis parvi gregis exitus	Humiliari praecipit
Praeclare speculatur.	Et esse patientes;
Quadrans quoque novissimus	Grege procidit obtemperans
Culparum sibi penitus	Pastor erectos suscipit
Dimitti revelatur.	Ad oscula gaudentes.

3. Euntes, inquit, in eum,
 Qui nutriet vos, Dominum.
 Jactate cogitatum ;
 Sic fratribus erroneum
 Praecludit et interminum
 Callem cupiditatum.
 Sic curis cor extraneum
 Non providet in crastinum
 In zonis aes ligatum.

4. Regressis, quos emiserat,
 Completur bis senarius
 Fratrum, dum confirmando
 Normam sancto, quam scripserat,
 Jussa dat Innocentius
 Papa de praedicando ;
 In mna Franciscus foenerat,
 Quem dati monet ratio
 De lucro reportando.

(Dalje prih.)

P. Hartmana oratorij „Sv. Frančišek“.

„On je tako ljubezniv!“ — tako so govorili pred 700 leti vsi, ki so osebno poznali sv. Frančiška, in še dandanašnji se človek, dasiravno je sploh znano, vender ne naveliča popisovati njegovega življenja, tako lepo je! Popisujejo ga ne le njegovi sinovi, frančiškani, ne le pobožni duhovniki in sploh verni katoliški kristijani, popisujejo ga celo tudi protestantje, celo tudi neverni ljudje. Kedaj je bilo smo govorili o francoskem pisatelju Arvede Barine (ki je pa menda, kaker smo pozveje nekje brali, pisateljica) ter omenili tudi drugega Francoza, Paul Sabatier, ki je, dasiravno, kaker pišejo, kaljvinec, vender vse svoje moči posvetil preiskovanju življenja Frančiškovega in njegovih prvih učencev. Tudi več nemških protestantov in italijanskih brezvercev, ki so, če ne z navdušenjem, vsaj z velikim spoštovanjem, pisali o sv. Frančišku, bi lahko imenovali. Kedo bi se po vsem tem čudil, ako so katoliški pesniki od 13. pa vse do zadnje preteklega stoletja vneto opevali sv. Frančiška ter o njegovem življenju zložili cele epopeje, kaker take dolge pesmi imenujejo učeni ljudje. Žal, da so pri nas skoraj popolnoma neznane! Saj je tudi še le pred 20 leti na svetlo prišla najstariša taka pesem, zložena kmalu po smrti sv. Frančiška, še pred letom 1230, torej spadajoča mej vire njegovega življenjepisa. Ravno tako neznana je novejša, v 16. stoletju zložena, velika francisciada p. Frančiška Mavrija, ki ga po pravici imenujejo Virgilija našega reda. Jako radi bi kedaj, če ne o drugih manjših in mlajših, vsaj o teh dveh slavospevih posvečenih našemu svetemu očetu, kaj več povedali tistim čislanim bravcem, ki jih mikajo take reči, — ali tukaj naslov napoveduje nekaj drugEGA.

Ne le pesniki, tudi muziki skladatelji so se od nekedaj navduševali za sv. Frančiška. Saj je bil vže berž ko ga je papež Gregorij IX. postavil v zapisnik svetnikov, njegov vsakoletni god vesel pevski praznik; častitljivo koraljno petje Julijana Spirskega se je razlegalo povsod po frančiškanskih cerkvah, kjer je bilo zato zadosti pevskih moči. Ali kaker stare naše epopeje franciscijade, tako so se tudi te častitljive skladbe ščasoma pozabile in kmalu bi se bile celo popolnoma zgubile. Ali mej tem ko je bil poglavitni namen brata Julijana le cerkvena služba božja in cerkveno češčenje sv. Frančiška, so vstali v novejšem času drugi skladatelji, katerim je glavni namen lepa glasba sama na sebi. Vender so hoteli tudi oni počastiti sv. Frančiška s tem da so svoje zmožnosti posvetili preslavljanju njegove svetosti. To so skladatelji tako imenovanih oratorijev, mej katerimi je dosegel poslednja leta največo slavo tiroljski frančiškan p. Hartman, organist frančiškanske velike cerkve Ara coeli v Rimu. Njegov oratorij „sv. Frančišek“ je skladba za petje in razne instrumente. Ima tri dele. V prvem se opeva vstanovljenje treh redov, prvega reda ali reda „manjših bratov“ (frančiškanov), družega reda, reda vbozih gospé ali klarisinj, in tretjega reda za svetovne ljudi obojega spola. V drugem delu se poje, kako je sv. Frančišek na gori Aljverniji prejel svete rane Kristusove; naposled v tretjem delu smert sv. očeta Frančiška.

V prvo se je izvajal ta oratorij lansko leto meseca februarija noter gori na Rusovskem v Svetega Petra gradu, kedo bi si kaj takega mislil! — in sicer v pričo najvišje gospode rusovske, ki celo katoliška ni; sama velika kneginja sestra carjeva je dala tja poklicati p. Hartmana in povsod so ga sprejemali z največo prijaznostjo in častjo, dasiravno je bil prišel v svoji ponižni redovni obleki in si je to pravico že naprej izgovoril. Ali še večja čast se mu je izkazala letos tudi meseca februarija na Dunaju. Sam cesar in mnogo nadvojvodov in nadvojvodinj je prišlo poslušat, ko se je tam oratorij drugič pel in vse je vbozemu frančiškanku, ki je svoji erjavi halji vodil godbo in petje, ploskalo in pohvalo klicalo. Tako si je pridobil p. Hartman sè svojim „Sv. Frančiškom“ slavo po vsem svetu in že ga vabijo od vseh strani v velika mesta, kjer tudi žele slišati njegov sloveči oratorij.

Tu bodi posebej opomnjeno, da Hartman ni njegov priimek, temuč redovno ime. Piše se Anderlan, ali prav za prav „von Anper Lan — Hochbrunn“, je namreč plemenite rodovine, rojen 21.

decembra 1863 v Salurnu. Tudi njegov 10 let mlajši brat je frančiškan, p. Rajnerij Anderlan, profesor in katehet na gimnaziji v Hallu. Tako torej tudi gosposkih in nadarjenih mladeničev ni sram obleke sv. Frančiška in tudi vbožec frančiškan more kaj znati in kaj doseči na svetu.

Življenje sv. očeta Frančiška, sestavljeno v 13. stoletju.

(Dalje.)

XIV.

Njegov trud v pridiganju.

Nadalje je bil on pogostoma bolan, ker je svoje telo popolnoma zatiral in skoz več let pod jarem deval. Njegovo meso je komaj kedaj mir vživalo, ker je hodil okoli po raznih in daljnih krajih, zato da bi povsod sejal seme božje besede, tako da je večkrat v enem dnevu pridigujoč obhodil po štiri ali pet gradov ali mest. Zveličanje duš mu je bilo tako pri sercu, da je hodil okoli, keder ni mogel peš hoditi, jahajoč oslička.

Kako ga je ljudstvo spoštovalo.

Svetnika božjega so pa tako spoštovali moški in ženske, da so tlačili eden drugega, da bi ga videli ali slišali, srečni, ako jim je bilo mogoče dotekniti se njegove obleke. Večkrat so mu siromasno haljo iz pobožnosti tako obrezavali, da je ostal skoro na pol nag. Ko je prišel v kako mesto, se je ljudstvo veselilo, duhovščina se je z njim radovala, zvonovi so zvonili in večkrat mu ljudje naproti prišli z oljikavimi vejami, pevajoč, in mej tem ko so verniki ukali so se krivoverci skrivali. Na njem so se očitno kazala taka znamenja svetosti, da si ni nihče upal zoperstavljati se njegovim besedam, ker je množica ljudstva naj več na njega gledala.

XV.

Način njegovega pridigovanja.

In akoravno je priprostim priprosto govoril, je vender mej duhovnimi in modrimi govoril globoke resnice. Pridigujoč mnogo tisoč ljudem, je bil tako pogumen, kaker da bi se pogovarjal z domačim tovarišem. Mnoštvo ljudstva je bilo njemu

ko en človek, ter je tako vneto pridigal enemu ali neketerim, kaker množtvu. Večkrat je nepripravljen lepo govoril, kakšenkrat pa je pozabivši to, na kar se je bil pripravil in ne o čem drugem vstani govoriti, brez sramote ljudstvu naznanil, da je pozabil to, na kar se je pripravil, ter je tako ljudstvo z blagoslovom razpustil. Njegov govor je bil ognjeno vnet, gniljiv do dna serca poslušavcev ter vžigajoč jih s plamenom kesanja. Imel je on apostoljsko oblast, in zato se ni nikaker hotel prilizovati mogočnim tega sveta.

Njegova razumnost v sv. pismu.

Sicer pa, akoravno ni bil v začetku mnogo vdan učenju znanosti, vender razsvetljen od zgornje modrosti, ni bil neveden v sv. pismu. Um njegov je prešinjal skrivnosti, in kjer pismena znanost ostaja zunaj, tam je vstopil občutljivej ljubečega. Reševal je večkrat temna vprašanja ter s priprostimi besedami jasno na svetlo pokazal krepost skritega pomena. Zato mu je neki kardinalj svete rimske cerkve rekel: „Tvoje razlaganje sv. pisma rad sprejemem, ker vem, da prihaja od samega Boga, in ne od domnevanja človeške bistrournosti.“

XVI.

Vedno nosi v sebi Kristusa.

Njegova največa skerb in poglobitna želja ter prevzvišena modrost je bila izverševanje svetega evangelija, nasledovanje nauka Gospoda (našega) Jezusa Kristusa in posnemanje njegovih stopinj. Posebno je ponižnost njegovega včlovečenja in nedosežna ljubezen njegovega terpljenja njegov um tako neprenehoma presunjala, da je on komaj o čem drugem mislil. Navado je imel svoj čas k zadobljenju milosti tako deliti, da je koristno odločil polovico za hasen bližnjega, polovico pa za mir svetega premišljevanja o božjih rečeh.

Želja marterništva.

Nad vse je pa on hrepenel ločiti se in biti s Kristusom. Samo tu je cilj vsih njegovih želja počival. Da bi to koliker mogoče hitreje dosegel, je po svetem marterništvu hrepeneč, poskusil v tretjič v saracenske kraje iti, da bi tam katoliško vero pridigal. Nekoč pa, ko ga mornarji zaradi pomanjkanja popotnega živeža niso hoteli na ladijo sprejeti, je on na skrivaj, zaupajoč v dobroto vsegamogočnega Boga, v ladijo stopil. In glej, po božji previdnosti, je negdo na skrivaj prinesel živeža, ter ga enemu od ladije izročil rekoč: „To dajte v času potrebe vbogim v ladiji skritim.“

Rešeni po njem od morskih nevarnosti.

Ko je zavolj večdnevne nevihte ves živež (na ladiji) pošel, je božja previdnost samo hrano vbozega Frančiška tako množila, da je za več dni do pristanišča zadostovala za vse popotnike. Videvši mornarji, kako so po blaženem Frančišku ušli morskim nevarnostim, so se zahvalili Bogu, kateri se je svojemu služabniku izkazal čudežnega in ljubeznjivega. Naposled se je predstavil suljtanu, akoravno je takrat bila mej kristijani in saraceni huda vojska. Predolgo bi bilo natančno razlagati, koliko se je on trudil, koliko zasramovanja in tepenja in žuganja je on prestal, pred ko je prišel pred suljtana, tudi s kolikim pogumom je pred njim govoril ter kako moško je odgovarjal tistim, kateri so sramotili kerščansko postavo, in kako je zagovarjal vero: Ali pri vsem tem, ni Gospod vstregel njegovi želji, namreč, da bi od njih zadobil krono marterništva. (Dalje prih.)

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje III. reda skupščine trojičke v Slov. goricah:

Gregor Krajnc, Marija Postič, Marija Slaček, Ana Aršič od sv. Ane.

Marija Simonič, Ana Vočina od sv. Andraža.

Anton Fekonja, Neža Lipnik, Alojzija Gumzi, Kat. Ketiš, Ana Čeh, Ana Rojs, Ana Vršič od sv. Antona.

Alojz Šipek, Treza Leopold omož: Bomber, Jozefa Žiško, Marija Ornik, Marija Šipek, Anton Žnudrl, Marija Rozman od sv. Benedikta.

G. Franc Kocuvan, Ana Šuta, Gera Simonič, Marija Matjašič, Jozefa Živko od sv. Bolfenka.

Franc Nemčič, Marija Borko, Apolonija Lovrec, Ana Mravlak, Andraž Magdič, Marija Stramič, Marija Klemenčič, Kat. Vajngrl od sv. Jurija na Šav.

Neža Tršak od sv. Jurija v Slov. gor. — Terezija Rocskar od sv. Jurijo viz Lendva na Ogerskem. — Amalijo Bohanec od sv. Križa.

Neža Damijan, Jozefa Marin, Gera Petrič, Elizabet Hunda

od sv. Lenarta pri Veliki nedelji. — Gera Rola, Gera Golè, Elizabeta Tomažič, Marija Perko od sv. Lenarta v Slov. gor.

Marija Rižnar, Alojzija Njivar od sv. Lorenca v Slov. gor.

Ana Kramberger, Terezija Lipič, Marija Šilec, Elizab. in Marija Kramberger, Marija Kovačič od Kapele.

Janez Vrbnjak od Male nedelje.

Franc Štic, v. č. g. Anton Belšak župnik, Magdalena Strniša, Ana Rihtarič, Marije Ješovnik omož: Hamler od sv. Petra pri Radgoni.

Neža Bratko, Ana Holc od Negove; Ana Kralj, Urša Majcen, Ana Šilak od Polenšak-a.

Jakob Sinko, Eliz. Kramberger, Marija Čerič, Treza Letnik, Marijo Slaček, Urban Polič od sv. Roperta. — Kata Lovenjak od Šobote na Ogerskem, Treza Romič iz Štrigove na Ogerskem.

Terezija Irgl, Mica Horvat. Eliz. Simonič, Jera Lorenčič, Ignac Petek, Marija Polanec, Marija Šešerko, Janez Brumen, Marija Belec, Marija Irgl, Marija Rajšp, Ana Januž od sv. Urbana; Marija Kovačič iz Ljutomera; Franz Kolarič, Marija Murko, Marjeta Drozg iz Vurberga.

Ignac Čeh, Frančiška Dvoršak, Jožef in Marija Bračič, Tomaž Šuta, Genovefa Posinger, Marija Vogrin, Franc Čolnik, Anca Rotman (bila 51 let v III. redu) od sv. Trojice v Slov. gor.

Iz Gorjanske skupščine se priporočajo ranjci tretjerednici: Margareta (Frančiška) Šoklič in Marija (Barbara) Žemva. Posebno druga je bila zgled dobre tretjerednice, ker je dolgo in hudo bolezen z veliko poterpežljivostjo prenašala!

Dalje se priporočajo v pobožno molitev: prečast. mons. Ivan Abram, kanonik, v svoji bolezni in visoki starosti; J. N. za voljno prenašanje britkosti in žalosti; neka tr. za pravo spoznanje v neki zadevi; A. J. za pomoč v dušnih in telesnih potrebah, priporoča tudi nekega fanta; neka žena iz fare Šmartno pri Šaleku za zdravje in pomoč v nadlogah, priporoča tudi svojega sina, da bi bil priden in pameten v svoji službi, in svojo hčer za zdravje; neka žena iz Skal za zdravje in neko dekle, da bi bilo pridno in pobožno; A. B. iz Ljubljane v neki dušni britkosti za pomoč; neka tretjerednica od Ljubljane priporoča svojega moža, da ne bi šel v Ameriko in je ne pustil same z otroci doma, priporoča tudi svojega sina dijaka v Ljubljani, da bi bil rešen neke nadloge, ki ga jako ovira pri njegovem napredku; M. Zg. tr. na Koroškem za stanovitno poterpežljivost, za spreobrnjenje svojega moža, za ljubezen in zakonski blagoslov, za srečno smert sebi kaker tudi očetu in vsim bratom in sestram; neka tr. priporoča svojega brata za pravo spoznanje, da bi se spreobrnil in v dobrem do konca stanovit en ostal; A. L. priporoča sebe, da bi ji Bog podelil milosti, za ketere ga prosi, in neko prijateljico, da bi jo Bog razsvetlil pri volitvi stanu, in še neko drugo za ozdravljenje ali srečno zadnjo uro; neka tretjerednica priporoča eno družino za milost spreobrnjenja; tretjerednica U. J. za ozdravljenje;

tretjerednica A. J., da bi jo vsmiljeni Bog blagoslovil na duši in telesi, da bi mogla sè svojim možem v svetem miru živeti in svoje dolžnosti vestno spolnjevati, da bi mogla hišico in delo blizu cerkve dobiti, za ljubo zdravje in v še en dober namen; dijak M. J. priporoča sebe, svojo mater in sestro; neki tretjerednik za spreobrnjenje svojega gospodarja in za prejemanje svetih zakramentov, za pravo izvolitev stanu in da bi se mu neka pravda srečno izišla; neka tretjerednica za gorečnost v prejemanju sv. zakramentov; neki mladenič tretjerednik za dar pobožne molitve in za stanovitnost v dobrem; neka oseba za razsvitljenje pri volitvi stanu; J. C. v B., da bi njenega sina ne zadela nesreča, ki mu preti; da bi vsi njeni otroci in mož vstopili v tretji red in da bi bili zvesti častivci presv. Serca Jezusovega in Marijinega; sama sebe, da bi zadobila milost svete stanovitnosti do konca itd.; 4 osebe, da bi se vernile na pravo pot; neka družina za prihod sv. Duha in ljubi mir v hiši; M. S. iz Litije priporoča sebe, moža in otroke, ki so v nevarnosti vsi po svetu; L. R. od Sv. Benedikta svojega brata za telesno zdravje; neka tretjerednica iz Kozjega za pomoč v velikih britkostih dušnih in telesnih; neka druga za ljubo zdravje ali srečno smertno uro; A. S. prosi sv. Antona za zgubljeni denar; Franc Kolar priporoča svojega brata Jožefa, ki je vmerl v Ljubljani 27. dec. 1901; Andrej Klobučar je dobil po nesreči nevarno rano na glavo in se priporoča v molitev za ozdravljenje.

Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo: A. M. od Nove cerkve pri Celju, za pomoč v neki važni zadevi; Ana Korenčan, da so ji noge od hude bolečine popolnoma ozdravele; A. J. K. za zboljšanje zdravja; M. S. v L. za ozdravljenje noge; T. K. Š. za prejeto milost; A. M. H. za ozdravljenje mladega živinčeta in za rast; neka tr. braslovške fare za pomoč v sili; A. J. iz Škal za večkratno pomoč; neka tretjerednica za vslišanje na prošnje sv. Filomene; M. B. tretjerednica pri Sv. Ani na Kr., da je bila dvakrat oteta iz pretečne nevarnosti; N. K. pri S. Antonu v Slov. gor. za ozdravljenje neke nevarno obolele osebe; J. V. T. tr. v Kamniku, da je dosegel po priprošnji sv. Antona neko veliko in važno reč; N. P. iz Št. I., da se je ondi vpeljala Marijina družba za dekleta; več Marijinih otrok, da jih je preblazena devica obvarovala velike nesreče, ki jim je pretila; N. P. iz Št. I. za ljubo zdravje in prejete milosti; M. Š., da je bila sprejeta v samostan; M. K., da je bila odvrnjena velika nesreča, ki je pretila družini; tri Marijine hčere, da se je v Velikih Laščah vstanovila Marijina družba; M. V. od Sv. Andraža v Slov. gor. za pomoč v večkratnih dušnih in telesnih stiskah; A. F. tr. v Terstu za ponehanje bolečin v glavi, da more svoje dolžnosti opravljati; A. S. družinska mati v Poličanah za ozdravljenje svojega hudo bolnega sinu; L. R. od Sv.

Benedikta v Slov. gor. za vernitev in spreobrnitev bratovo ; J. C. v Bolcu, da je našla zgubljen denar, zadobila ljubo zdravje in bila obvarovana nesreče, ki ji je pretila ; P. J., mladenič na Kanalskem, za čudovito ozdravljenje; neki dijak nam piše naslednje :

Iz Maribora, dne 17. svečana 1902.

V svesti si, da veliko, veliko dolgujem najsv. Sercu Jezusovemu in prebl. svoji Materi in Gospej Mariji, želim klicati celému svetu : Marija je zares prestol usmiljenja, morje ljubezni, zakladnica in delivka darov Božjih ! Večkrat sem se v zadnjih letih obrnil do nje v devetdnevnica, otročje zaupljivo jo proseč pomoči in priprošnje : in glejte velikost njenega usmiljenja ! Vedno me je uslišala. Brez tolažbe nisem ostal nikoli. Nepričakovano me je obdarila in mi podelila še več, ko sem jo prosil. Ni li to dobrota, za katero je ne morem vredno zahvaliti ? Hiti torej moj klic v serca gorečih častivcev, vžigaj jih v goreči, udani ljubezni do Predobrotljive ! Ob enem pa Vas prosim, bratje in sestre sv. Frančiška, ne pozabite se Mariji popolnoma posvetiti in k njej hiteti v bridkostih ! Bodite prepričani, da ima ljubi Jezus nad zaupanjem na Njeno pomoč veliko, veliko veselje !

br. Alojzij.

Našim dopisnikom.

V. Z. — Vaši nasveti so vredni prevdarka in se bomo ozirali nanje, ko bomo kedaj, če Bog da, obširneje pisali o dotični zadevi. Spisa Vašega pa ne moremo objaviti, kakeršen je, ker pišete o raznih osebah, ki še žive in bi jim očitna kritika, ali graja, ali bodisi tudi hvala, najberž ne bila po volji ; z najboljšim namenom bi tako tretjemu redu več škodili ko pa koristili.

Fr. K. — Glede odpustkov 1. in 2. reda privoljenih tudi 3. redu 7. julija 1896, smo povedali v opombi na koncu 3. zvezka tega tečaja, da jim je čas potekel 7. julija 1901 (to letno število stoji v tisti opombi po pomoti tudi na prvem mestu namestu 1896). Kaj so dali sv. oče 3. redu namestu njih, pa glejte v 6. zvezku, str. 166 in dalje — odpustkov jako obilo, vesoljnih odvez 1. in 2. reda pa ni vmes ; zakaj ne, to je lahko umeti tistemu, kedor ve, kaj je prav za prav vesoljna odveza. Natančneše Vam tega tukaj ne moremo razkladati ; opomni no le, da se tudi tiste „vesoljne odveze“, ki so podeljene 3. redu po novem vodilu 30. majnika 1883 bolj prav imenujejo „blagoslov s popolnim odpustom“. Za te vesoljne odveze ali blagoslove je določenih 9 dni v letu ; glejte „Popotni tovariš“, sestavil P. Angelj Mlejn, stran 68 — te veljajo torej, do drugih vesoljnih odvez pa 3. red zdaj nima nobene pravice, seveda tudi potrebe ne zanje.

Vgovore zoper sv. vero, katoliško cerkev in duhovnike, ki se širijo, kaker pišete, po Vašem kraju tudi mej takimi ljudmi, ki hodijo k spovedi in k sv. maši, le naznanite nam jih, ne bo jih težko ovreči ; samo da bi bilo treba „Cvetje“ kako v roke spraviti tistim ljudem. — Iz Vašega dopisa kaj priobčiti, to pot še ni bilo mogoče ; morebiti prihodnjič kaj.

U. J. St. — Vaš spis je po vsebini hvale vreden. Nekoliko vglajen in popravljen bi se dal po večem priobčiti, če ne izvira morebiti iz kake že natisnjene knjige, ali iz kake pridge.

G. K. P. — Hvala za prepis. Čudo Judo, Nemški Nerod in ljubljanski trinajstoredniki bero „Cvetje“ in imajo svoje noro veselje z njim. Privoščimo. Non ti curar di loro, guarda e passa ! pravi neki Dante, če se prav spominjam.

ni pri nas doma narejena, temuč že gotova sprejeta iz hervasčine. Hervatje pa niso sè svojim *v* in *o* (= *l*) v taki zadregi kakor mi. Če so torej oni vpeljali „samo stavnik“, mora to pač prav biti tudi nam. Pa tudi če besedo samo na sebi prevdarjamo, mislim, da se moramo po pravici odločiti za to pisavo. Če se prav imenuje pridavnik (ali po naše pridevnik) beseda, ki se drugim „pridava“ („prideva“), mora isto tako prav biti samostavnik za ime, ki se lehko „samo stavi“, ki je torej „samostavno“.

Sploh se take besede prav pišejo z *v*, ako so izpeljane iz verbalnih samostavnikov na -въ -ва, -во, ali iz takih pridevnikov, ali pa naravnost iz verbalnega debla z *v* ko mašilom hijata; nasproti se prav piše z *l*, kar je izpeljano iz samostavnikov na -lo (ali morda tudi na -ла, -лъ), ali pa iz part. perf. na -лъ, -ла, -ло.

Poglejmo za ta in za oni primer nekoliko zgledov iz stare slovenščine in drugih slav. jezikov, ki *l* in *v* dobro razločujejo.

Največ pridevnikov na -лъникъ in -лъница je kakor vse kaže, iz samostavnikov na -lo, po staro *dlo*. Taki so brez dvojbe v stari slovenščini (pišem zaradi polajšanja stavka z latinico, ѣ z', ѣ z'): *māčil'n'* (iz **māčilo*, hrv. *mučilo*, prim. č. *mučedlenství*, *mučedlnictví* iz **mučidlný*); *trpěl'no*, *pacienter* (č. *trpědlý*); *věsil'n'* (*věsil'noje drěvo*, *furca*); *vězal'n'*, *aptus ad ligandum* (č. *vazadlo*, *vazadelník*); *budil'nik'*, *excitans* (č. *budidlo*); *bělil'nik'*, *fullo*, (iz *bělilo*, č. *bělidlo*); *vital'nik'*, *incola*, (prim. *vitalište*, *hospitium*; besede na -lišče, (-lišče) so blizu vse podaljšane iz besed na -lo = -dlo, prim. č. *koupadlo*, stsl. *kāpalište*, *kopališče*; č. *přebývadlo*, stsl. *prēbyvalište*, *prebivališče*; stsl. *strašilo* = *strašilište* = č. *strašidlo* = r. *strašilišče*; prim. tudi naše „*brisálišče*“ za „*brisalo*“ pri Rog. II. 69: „Te lašé h' brishálišhu tēh JĚfufavih S. nug šhpuga“; č. *učilište* nam. **učidlišť*, kakor bi po naši teoriji moralo biti, je pač le izposojeno iz ruščine ali stare slovenščine); *držal'nica*, *repositorium* (*držalo*, *manubrium*, č. *držadlo*, *držadlišť*); *zrcal'nik'*, *speculator* (*zrcalo*, č. *zrcadlo*, *zrcadelník*); *kadil'nik'*, *kadil'nica*, *thuribulum* (*kadilo*, č. *kadidlo*, *kadid[e]lník*, *kadid[e]lnice*); *lěgal'nica*, *cubiculum* (*lěgalo* = *lěgalište*, *cubile*); *načel'nik'*, *dux*, *princeps*, (*načelo*, *initium*; poljsko „*naczelny*, *naczelnik*“ je iz „*na czele*“, ki je „*na čelu*“ — podobno tudi č. „*načelní*, *načelník*“); *pr'vosědal'nik'*, *praeses*, *pr'vosědalište*, *προεδρία*); *rězal'nik'*, *scalprum*, (*rězalište*, *instrumentum secandi*); *světíl'nik'*, *laterna* (*světילו*, *lux*, *lampas*, č. *světídlo*, *Holzfackel*, *světídlina*, *ein bei der Frühmette gesungener Vers*).

V to versto spadajo v različnih padežih pri Dalmatinu rabljene naše besede: *kupilni*, *mlatilni*, *opravilni*, *vmivalni*, *vmivalnik*, *vsekalnik*, *kadilnik*, *ogasilnik* (menda pomotno za: *vgasilnik*), *pokalnica*, *kokálnica*, *velnica* (skerčeno iz *vějalnica*, stsl. *vějalo*, č. *vějadlo*).

Megiser ima: *kadilnik*, *vsekalnik*, *kuhalnica*, *scalnica*; pa „*veuniza*“ za *velnica*, „*fukavnik*“ za *sukalnik*, kakor piše tudi „*samouklu*, *samovzhati*“ nam. „*zamolklo*, *zamolčati*“. Kuzmičevo *kadionica* in *Dainkovo*

kadianca in motianca („Butterrührkübel“) tudi priča za negdanji l v teh besedah: kadiľnica, motiľnica. Poslednjega vejanca mora biti seveda iz vĕjaľnica, ravno tako sejanca iz sĕjaľnica. Plet. ima kaker vĕľnica za vĕjaľnica, tako tudi sĕľnica za sĕjaľnica. Jaz sem slišal v svojem rojstnem kraju, koliker se spominjam, vĕľnica (vĕw nca, ne: vĕw nca), pa sĕjaľnica (sja'w nca), kar mislim da ima svoj vzrok v različnem naglasu te in one besede in glagolov, iz katerih ste izvedeni: vĕjati, sĕjati.

Naposled spada sem tudi Dainkovo nogánca („die Fuss-trette“) t. j. nogaľnica; Pleteršnik navaja tudi nogaľnik in sestavljenke podnogaľnica (Terplán, žoltár 110: „na podnogaoniczó“), podnogaľnik iz podnogoľo. To smemo imenovati menda neorganske tvorbe, kakeršna je v stari slovenščini ime neke reke: Brĕgaľnica.

Vse te izvedenke izvirajo torej po našem prepričanju iz imen srednjega spola na -lo, ě. -dlo, ne pa, kaker uči Janežičeva slovnica, 8. izd. str. 140, iz tvorno-preteklega deležnika. Vender ima stara slovenščina seveda v resnici nekatere take izimenovanega deležnika na -ľ, -la, -lo izvedene besede. Gotovo take so: oš'ľ'nik' = oš'ľ'c', eremita, ta, ki je odšel, s'š'ľ'nik', qui convenit, blizu to, kar s'š'ľ'c', advena ta, ki se je sešel z drugimi. Menj gotovo je to pri besedah: rodil'nica, puerpera, ki je rodila, visĕľ'nik', homo furca dignus, ki je vreden, da bi visel, ě. viselec, Galgenstrick, in morebiti še katerih. V naši novi slovenščini mi taki primeri niso znani.

Iz verbaljnih samostavnikov ali pridevnikov na -bľ, -ba, bo, ali naravnost iz verbaljnega debla z v, ko mašilom hijata pa je izvedeno v stari slovenščini: ěu v'ň, qui sentiri potest; piv'ň, potabilis; proliv'ň, qui effundi potest; lakav'ň, malus (iz lakav', perversus, od: lakati, decipere); nastav'nik' praepositus, nastav'nica, quae instituit, (nastav', institutio), pristav'nik', parastata, s'tav'nik', συνήγορος, advocatus; piv'nica, cella vinaria; pĕv'nica, ψαλτήριον, locus ecclesiae, prĕdav'nik', proditor, miroprodav'nica, locus vendendo unguento. Kedor bi nadalje iskal, bi našel morda še kaj podobnega; vender so to v stari slovenščini sploh redki primeri. Zato smo mi dostikrat v zadregi, ali bi pisali, keder v st. slov. dotične besede ni, v ali ľ. Določitev je tolikanj težja, ker tudi naši najboljši viri v tem nekako omahujejo. Vže v 16. stoletju se je namreč semtertja začel pojavljati v izreki w za stari ľ. Vže Dalm. piše mauha nam. malha in ko koroško navaja kokaunnica za kranjsko kokalnica. Nasproti piše enkrat očitno napačno ľ nam. v: „deshel'nik, Rordamel“, poleg „disheunnik“ (3. Mos. 11); sicer rabi drugo obliko v drugem pomenu, ali beseda je očitno ravno tista, izvedena iz dež, ne iz dežela. Zato tudi pisavi „Spominaufki offer“, „Spominaunimu offru“ (4. Mos. 5) in „Suvanniza“ (Weberschiffchen, Job 7) ne moremo zapati. Prim. blg. sovalke, Weberschiffchen. Tudi v v „očiščav'nica“ pri Kuzmiču (Mark 7, 19) težko, da bi bil etimološko opravičen; beseda je morda vzeta iz sosednega štajerskega narečja, kjer se ľ za dolgim a izgovarja ko w, ne, kaker sicer v tistem narečju, ko a.

(Dalje prih.)